Anul IV — Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Aprilie 1887 — Nr. 76

Abonamentele

Pentru Sibiiu:
1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarchie:
1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:
1/4 an 10 fr., 1/2 an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare ḑi de lucru

Inserțiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea: Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumeră și la poste și librării.

Un numĕr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se înapoiază.

Cu 1-a Aprilie v. 1887

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna".

Prețurile abonamentului sûnt însemnate în capul foii.

Abonamentele se fac cu multă lesnire atât în Monarchie cât și în România prin mandate postale *(Posta-utalvány — Post-Anweisung.)*

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonenți sûnt rugați a ne comunica eventual pre lûngă localitatea, unde se află, și **posta ultimă;** ear' domnii abonați vechi spre ușorare pot lipì pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fășiile, în cari li s'a trimis ḑiarul până acuma.

Administrațiunea ḑiarului „Tribuna".

Sibiiu, 3 Aprilie st. v.

Sĕ ne mai lămurim, dacă tot nu sûntem încă destul de lămuriți.

Primim din Arad o corespondență, în care ni se spune, că agitațiunea pornită din cercurile guvernamentale contra *„Victoriei"* și astfel contra tuturor institutelor de credit întemeiate de Români nu este decât o manevră electorală, făcută cu scopul de a silì pe Românii, care-'și au interesele angageate la aceste institute, sĕ pună influența lor și influența încă mai mare a acelor institute la dispositiunea guvernului.

Primim apoi corespondența din Năsĕud, pe care o publicăm în numĕrul de astăḑi.

Mai găsim în numĕrul dela 1/13 Aprilie al ḑiarului *„Unirea"* o lungă corespondență din Arad, care se încheie cu cuvintele:

„Ungurii au mers *prea* departe. Ei sûnt mai ales causa chiar a desbinării Românilor: cu frică, cu promisiuni și altele au sedus pe cei slabi de ânger, de care în sinul ori-și-cărui popor vei găsì . . . Nu cruță nici un mijloc pentru a ne aduce în stare de a ḑice: *destul!*

„*Tribuna*" îngăduitoare ce ḑice oare la asta? . . . Mai speră ori nu împăcarea? Nouĕ nu ne vine a crede, și mai deunăḑi chiar *„Tribuna"* scria, că 'i-a slăbit și ei această credință".

Primim, în sfirșit, douĕ articole, în care se susține tesa, că ar fi bine sĕ existe douĕ partide naționale române, unul mai moderat, ear' altul mai avansat.

„La formarea acestor douĕ partide, — ḑice autorul, — n'avem sĕ așteptăm, că ce vor ḑice ḑiarele maghiare din Cluj și Pesta. Lor nu le trebue nici o partidă română, ci numai maghiare. Dar' ne trebuesc nouĕ aceste douĕ partide! Și realisându-le, lumea toată se va familiarisa cu ele! Căci ceea-ce există și funcționează în regulă și bine, nu se poate desconsidera! Nechibzuirea, lenea și molesirea sûnt numai lucrurile de desconsiderat și de rîs. Nu însĕ treburile bine plămădite și bine organisate.

„Când și cum sĕ se formeze aceste douĕ partide? Acuma! În conferența din Sibiiu. După înțelegeri prealabile se vor putè formula douĕ propuneri, una în sensul unei partide, ceealaltă în sensul celeilalte. . . . Numai din Sibiiu poate rĕsărì formarea ambelor partide: atunci cel puțin n'ar putè ḑice o partidă despre ceealaltă, că „nu este română". Partida moderată, după împregiurări, ar putè pacta ori cu opositiunile maghiare ori cu guvernul (acesta nu e lucru esențial). Ar putè funcționa chiar acum la alegeri. *Numai cât capii ambelor partide sĕ fie bine înțeleși între sine,* ca gâlceavă și scandal sĕ nu se producă între cele douĕ partide române, — ci numai lupte de principii".

Se poate! Noi însĕ am renunțat la dreptul de a ne pronunța în cestiunea aceasta.

Încă la 1881 Românii întruniți în conferența dela Sibiiu și constituiți în partid național românesc au enunțat principiul solidarității tuturor Românilor, care țin sĕ fie socotiți în viața politică drept Români. Enunțat odată acest principiu, pentru membrii partidului național aceia dintre Români, care fac parte din vre-un partid maghiar, sûnt deopotrivă cu Maghiarii, dacă nu chiar mai rĕi ca dînșii. Atunci dar', când am declarat „Tribuna", organ al partidului național român, noi am luat angageamentul de a nu considera în viața politică drept Români decât pe aceia, care s'au declarat aderenți ai programului din Sibiiu, și de a combate pe ori-și-care Român, care nu susține acest program.

Am făcut poate rĕu, că am luat acest angageament, dar' 'l-am luat, și e cestiune de moralitate publică sĕ ne ținem de el, câtă vreme voim sĕ fim socotiți între aderenții programului din Sibiiu.

Tot acesta e motivul, pentru care nu ne putem pronunța nici în cestiunea pusă de corespondentul din Arad al „Unirei".

Timp de trei ani nu am făcut politică, ci am servit după priceperea noastră și în toată sinceritatea, adese-ori poate chiar contra propriei noastre convingeri, o politică croită prin învoeala comună a celor ce țin sĕ fie socotiți membri ai partidului național român. După-ce am luat odată angageamentul de a susținè causa națională pe basa programului din Sibiiu, am susținut-o pe basa aceasta și numai pe basa aceasta, fără-ca sĕ ne mai întrebăm, dacă alți membri ai partidului fac ori nu și ei tot ca noi. Și fiindcă foarte mulți n'au făcut așa, tot odiul asupra noastră cade.

Pe când unii ne consideră drept cei mai intoleranți, corespondentul din Arad și dimpreună cu el mulți alții spun, că „Tribuna" e *„îngăduitoare"*.

Întrebăm cine a fost și cine este *mai puțin îngăduitor* ca „Tribuna"?

De câte-ori trebuia sĕ se accentueze punctul de vedere al partidului național, „Tribuna" a fost împinsă în primul plan și s'a și pronunțat fără de șovăire, pe când alții o scăldau în douĕ ape, ca sĕ nu se strice nici cu cei din dreapta, nici cu cei din stânga. — Cu toate aceste „Tribuna" e îngăduitoare, când ține la disciplina de partid.

Tot acesta e, în sfîrșit, motivul, pentru care nu putem discuta asupra cestiunii puse de corespondentul nostru din Arad.

Pentru noi nu pot sĕ existe Români, care în viața politică pun influența lor în serviciul guvernului. Scim, că sûnt între Români oameni, care o fac aceasta; pe acestia însĕ partidul nostru nu îi scusă; acestia din punctul de vedere al partidului nostru nu mai sûnt Români. *Reserva înțeleaptă* e singura atitudine, care li se iartă celor ce nu pot sĕ se declare aderenți ai programului din Sibiiu: ori-și-cine, eșind din reservă, devine un adversar al causei naționale.

Nu se poate dar' din punctul de vedere al partidului național român decât o împărțire în oameni, care accentuează la toate ocasiunile și cu toată hotărîrea programul din Sibiiu, și oameni, care stau în reservă, pentru-ca sĕ fie cruțați atât de guvern, cât și de partidul național.

Poate că e greșit acest exclusivism al partidului național românesc; noi însĕ, după-ce ne-am declarat odată aderenți ai programului din Sibiiu, nu mai avem dreptul de a nu fi exclusivi.

Am renunțat însĕ cu atât mai vîrtos la acest drept, cu cât sûnt la mijloc interese foarte mari, care cer, ca Românii din țerile coroanei ungare sĕ fie cu toții solidari și ca aceia, care nu admit principiul solidarității, sĕ fie excomunicați.

Nu vom discuta, dacă este ori nu adevĕrat, că guvernul și societatea maghiară vor — precum ḑic cei doi corespondenți — sĕ-'i împingă pe Români de pe terenul legal, sĕ-'i provoace, sĕ-'i excite la fapte nesocotite, pentru-ca sĕ aibă un pretext de a-'i lovì cu întreaga putere a monarchiei. Trebue chiar sĕ presupunem, că nu o vor aceasta. Nu e cu toate aceste mai puțin adevĕrat, că politica maghiară ar putè sĕ aibă acest resultat, dacă Românii ei înșiși n'ar fi *oameni cuminte.*

„Oameni slabi de ânger" sûnt în toate societățile, adecă și în cea românească; dar' alăturea cu „oamenii slabi de ânger" sûnt și oameni înderĕtnici și inclinați spre exces. Și cu cât mai mult se sporesc unii, cu atât mai vîrtos se înderĕtnicesc și se avêntă ceilalți. Un Român, care se pune în serviciul guvernului ori face causă comună cu Maghiarii, excită pe alți ḑece și-'i împinge la lipsă de cumpĕt. Aici e pericolul. Românii „slabi de ânger" sûnt *agenți provocători,* care ispitesc pe frații lor sĕ părăsească terenul legal indicat în programul dela Sibiiu. De aceea trebuia sĕ se enunțe principiul, că n'au sĕ mai fie considerați drept Români aceia, care se abat dela programul dela Sibiiu, că una trebue sĕ ḑică și una sĕ facă toți Românii, căci e străină causa, pe care o servesc aceia, care în viața politică se abat dela principiul solidarității tuturor Românilor.

Mai primejdioși însĕ ca oamenii *„slabi de ânger"* sûnt *„oamenii de rea credință"*, aceia, care s'au declarat membri ai partidului național, pentru-ca sĕ câștige încrederea Românilor, dar' nu se țin de angageamentele, pe care le-au luat, ci fac ceea-ce le dă mâna ori le vine la socoteală. Acestia sûnt „agenți de demoralisare", acestia au produs în Români sentimentul,

---

Foița „Tribunei".

Mincinosul.

Comedie în 3 acte

de *Carlo Goldoni.*

Actul I.

(Urmare.)

Scena IX.

Arlecchino, și cei de mai sus.

Leliu. — Eată servitorul meu. Întreabă-'l cu deamĕnuntul, dacă sûnt adevĕrate câte 'ți-am spus?

Octaviu. — (Mare lucru ar fi sĕ fi sĕvîrșit ele o asemenea neblesnicie!)

Leliu. — Ean spune-'mi, Arlecchino, unde am fost eu noaptea trecută?

Arlecchino. — La aer liber.

Leliu. — Nu am vorbit eu sub acest balconaș cu douĕ domnișoare?

Arlecchino. — Da, domnule, da, este adevĕrat.

Leliu. — Nu am lăsat sĕ se facă o serenadă?

Arlecchino. — Nici vorbă, și eu am cântat o cançonetă.

Leliu. — Apoi, nu am făcut cina?

Arlecchino. — Cina. . . .

Leliu. — Da, marea cină în casa domnișoarei Rosaura și a domnișoarei Beatrice. (Îi face un semn, ca sĕ ḑică da.)

Arlecchino. — Domnule, da, la coconița Rosaura și la coconița Beatrice.

Leliu. — Nu fù minunată acea cină?

Arlecchino. — Ei, ei, și cum am mai mâncat acolo!

Leliu. — (cătră Octaviu.) Auḑi? Eată, 'ți-am dovedit tot ce 'ți-am spus.

Octaviu. — Nu sciu ce sĕ ḑic: ești un om prea norocos.

Leliu. — Ei, ce o sĕ ḑic: norocul nu este motivul principal al cuceririlor mele.

Octaviu. — Dar' de unde-'ți plouară așa din senin toate aceste noroace?

Leliu. — Ca sĕ vorbesc cu modestia cuvenită: ele sûnt urmarea puținului meu merit.

Octaviu. — Da, așa e. Ești un tinĕr hazliu, cu manieră; la Neapole am avut ocasiunea de a admira spiritul teu; dar' sĕ câștigi amorul la douĕ surori așa de în pripă . . . . 'mi-se pare cam prea mult.

Leliu. — Ei, prietine! ai sĕ veḑi altele și mai frumoase!

Octaviu. — Sûnt sluga meritului și al norocului teu. În timpuri mai bune ne vom bucura. Acum sĕ-'mi dai voe, trebue sĕ merg în odaia mea sĕ iau bani, pentru-ca sĕ plătesc perderea nopții trecute. (Se îndreptează spre hotel.)

Leliu. — Unde ești tras?

Octaviu. — În acel hotel.

Leliu. — (Oh drace!) Și eu locuesc în același hotel, dar' nici ieri, nici noaptea trecută nu te-am vĕḑut acì.

Octaviu. — Masa nu am luat-o la hotel, apoi am jucat toată noaptea cărți cu nisce prietini.

Leliu. — Locuesci acì de atâta timp, și nu cunosci pe acele douĕ domnișoare?

Octaviu. — Le cunosc din vedere, dar' nu le-am cunoscut mai de aproape. (Nu voiu sĕ mĕ descopĕr.)

Leliu. — Ascultă-mĕ: dacă vre-odată 'ți-s'ar întêmpla sĕ vorbesci cu ele, bagă de seamă sĕ nu le faci cunoscute destăinuirile, ce 'ți-le-am făcut. Sûnt lucruri, care se fac în secret. Altora, decât unui amic prea sincer, nu le-aș fi destăinuit.

Octaviu. — Prietine, la revedere.

Leliu. — Slugă plecată.

Octaviu. — Nici odată nu 'mi-ar fi trecut prin gând, ca Rosaura și Beatrice sĕ țină așa de puțin la onoarea lor. (Întră în hotel.)

Scena X.

Leliu și Arlecchino.

Arlecchino. — Stăpâne, dacă le vei face toate așa de boacăne, o sĕ ne încurcăm.

Leliu. — Nărodule, ascultă tot ce-'ți poruncesc eu și nu avea nici o grije.

Arlecchino. — Sĕ ne înțelegem bine. Când voesci sĕ ḑici vre-o minciună. . . .

Leliu. — Măgarule! vre-o invențiune de spirit!

Arlecchino. — Bine. Când vrei sĕ spui vre-o invențiune de spirit, fă-'mi un semn, ca și eu sĕ mĕ pot ținè de invențiunea d-tale de spirit.

Leliu. — Neghiobia ta mĕ supĕră preste mĕsură.

Arlecchino. — Când voesci, ca eu sĕ te secundez, trage câte un strănutat.

Leliu. — Ce treabă mare sĕ ḑici cum ḑic eu?

Arlecchino. — Mĕ încurc. Nu sciu când am sĕ vorbesc, și când sĕ tac.

Scena XI.

Rosaura și Colombina mascate es din casă, — și cei de mai sus.

Leliu. — Ean privesce, Arlecchino, măscile ce es din casa doctorului.

Arlecchino. — Semne de carneval!

Leliu. — În acest oraș se vede, că în prima ḑi de moși umblă măscile încă de dimineață.

Arlecchino. — Cine sĕ fie oare?

Leliu. — Negreșit vor fi cele douĕ surori, cu care am vorbit noaptea trecută.

Arlecchino. — Prost obiceiu cu mutrele aceste acoperite.

Leliu. — Domnișoarelor, nu e de lipsă sĕ ascundeți obrajii, spre a acoperì frumsețele d-voastre, căci lumina ce străbate din ochii d-voastre vĕ dovedesce în destul.

Rosaura. — (arĕtând pe Colombina.) Și ochii acesteia?

Leliu. — Mĕ opresc acum de a distinge meritul unei surori de al celeilalte.

Rosaura. — Dar' aceasta este servitoarea noastră.

Arlecchino. — Opresce-te, stăpâne, aceasta este de nasul meu.

că întregul partid național este o mare minciună, că programul dela Sibiiu nu este decât un vĕl pentru acoperirea celor mai netrebnice transacțiuni asupra intereselor românesci, acestia au produs deruta, în care se află aḑi Românii din țerile coroanei ungare, acestia sûnt de vină, că astăḑi Românii nu mai sciu, de cine sĕ asculte, pe cine sĕ creaḑă, și pe când unii se pleacă, ceilalți, cei mulți întind mâna spre par.

Acesta e rĕul, pe care nu 'l-au prevĕḑut Românii nici la 1881, nici la 1884: acum, la 1887 nu pot sĕ nu-'l mai vaḑă și vor trebuì sĕ-'l preîntimpine.

Și dacă la 1881 și la 1884 s'a enunțat principiul, că n'au sĕ fie considerați drept Români aceia, care se despart în viața politică de frații lor, la 1887 va trebuì sĕ se enunțe principiul, că n'au sĕ fie considerați drept oameni vrednici de stima și de încrederea Românilor decât aceia, care se țin de angageamentele luate odată.

Ori se va sparge partidul național, căci nu poate sĕ existe nici o tovărășie între oameni fățarnici și oameni, care se expun în fiesce-care ḑi pentru causa comună.

Ear' dacă cineva nu este mulțumit cu succesele obținute de partidul național, sĕ se uite împregiurul seu, sĕ-'și dee bine seamă, ce fel de oameni sûnt între membrii acestui partid și se va mulțumì cu puținul câ t s'a putut face.

De ale Năsĕudenilor.

Până când, o provedință,
Până când vei suferì,
Ca ființă pe ființă
Sĕ nu 'ncete-a prigonì!

A. Murĕșan.

Cu aceste versuri aș trebuì sĕ încep șirurile ce urmează, cu acea modificare, că în locul cuvêntului „provedință“ aș trebuì sĕ substituez „Maiestate“.

Prigonirile inscenate în deosebi dela venirea actualului comite bar. Des. Bánffy contra poporațiunii foste grănițeresci, au ajuns la culme. Nu lasă sĕ treacă nici o ocasiune, fără-ca sĕ nu facă, ca Românii grănițeri sĕ nu simțească nedreptățirile cele mai sfruntate, persecuțiunile și șicanările cele mai nesuferibile.

Un popor model în lealitate, loialitate și credință cătră Tron, Dinastie și patrie (patrie în înțelesul adevĕrat, nu șovinistic); un popor cu atâte merite câștigate prin fapte glorioase și prin sângele seu vĕrsat pe câmpurile Europei, nu merită sĕ fie tractat în un mod atât de vĕtĕmător și neomenos. Ar fi timpul suprem, ca atât dl Tisza, cât și dl Bánffy sĕ înceteze de a mai pune această poporațiune atât de pacĭnică și lung-răbdătoare la probe atât de grele.

Dar' ce vorbesc? a aștepta ca Tisza și Bánffy sĕ înceteze a fi aceia ce sûnt?.. Acesti d-ni lucră cu intențiune prin întregul lor aparat, ca sĕ scoată pe această loială și pacĭnică poporațiune din răbdare, sĕ o provoace la fapte, cari sĕ le poată folosì ca arme contra ei, sĕ-'i întunece paginele povestitoare de gloria trecutului, sĕ-'i nimicească testimoniul dat de Maiestatea Sa bunul nostru Monarch tipărit pe medalia de aur de pe flamura batalionului I. a acestui fost regiment de graniță, pentru credința sa neclătită cătră Tron și Dinastie în 1848—49: „*für standhaftes Ausharren in der beschworenen Treue*“ și care este unicul dat dintre toate trupele armatei de linie din întreagă Austro-Ungaria.

Poporul grănițeresc a ajuns soartea poporului elvețian de pe timpul Vogșilor, ba și mai rĕu, 'i-se confiscă averea din lada satului și se duce la comitat și se împedecă de a se folosì de averea sa, peste care dispune în modul cel mai arbitrar și mai vĕtĕmător de simțul de drept și dreptate.

În urma suplicei Maiestatice subșternută Înaltului Tron prin advocații grănițerilor dl D. Lica și G. Man, carea până acuma încă nici nu este resolvată și în care s'au specificat destule fărădelegi și abusuri comise prin guvern și comit. Bánffy, — eram în o legitimă așteptare, că baremi de acì încolo vor înceta călcările de legi, șicanările și violențele față cu această poporațiune, credeam, că prudența le va dicta baremi o dosă de moderațiune, dar' în deșert! Prudența și moderațiunea se vede, că sûnt plante exotice prin regiunile guvernului Ungariei.

Cele ce voesc a descrie mai la vale sûnt destulă dovadă.

Un ținut curat românesc, cu frumoase fundațiuni pentru scopuri culturale, cu regale, munți, păduri și mai pe sus de toate cu scoale bune — era și este pentru guvernul actual un spin în ochi, era un mare impediment la realisarea politicei de maghiarisare. Delăturarea acestui impediment devenì devisă. Însĕ cum? Pe basa legilor existente era imposibil, căci se blama înaintea lumei. Legile deci trebuiau suspendate pentru acest ținut. Dar' prilegiul de a face aceasta nu-'l aflară ușor, căci Năsĕudenii s'au ferit ca de foc de a 'i-'l da. Mulți dintre conducĕtorii acestei poporațiuni au preferit a se separa cu privire la ținuta politică chiar de corpul națiunii, ba unii au mers până a fi mai guvernamentali decât guvernul, numai și numai ca acesta sĕ nu poată afla nici cel mai mic pretext de a ataca instituțiunile grănițeresci.

Dela un timp însĕ se vede, că și guvernul 'și-a perdut pacienta de a mai aștepta după pretexte. Când cineva își pune în cap sĕ facă rĕu, pretexte află ușor. Așa făcù și ministrul Tisza.

După moartea comitelui Hössler ne-am trezit deodată cu comit. bar. D. Bánffy. Presimțiam noi de pe atunci, că cu ce scop ni-se trimite Bánffy pe cap; prevedeam, că această cinste este menită mai mult pentru grănițerii fostului al II-lea regiment, de aceea acestia erau cu multă precauțiune întru toate. De aceea în administrațiunea fondurilor scolastice nu se putù amesteca nici Bánffy așa ușor, căci îi lipsia basa legală.

Dar' pentru a omite basa legală, află numai decât un pretext. Statutele de administrare a fondurilor după-ce au ședut o mulțime de ani la minister, erau și acum neaprobate. Aceasta fù o crimă atât de mare, încât nu după mult timp, pentru administrațiunea fondurilor se suspind legile și constituția țerii și se întroduce comisariat regesc în persoana comit. Bánffy ca și când grănițerii ar fi nisce rĕsvrĕtitori sau nihilisti. Atât a așteptat Bánffy.

Învestit cu această potestate, începe la grandioasa sa operă. La ocasiunea instalării sale de comisar a promis, cumcă va rĕmânè numai până atunci în funcțiunea aceasta, până se vor face statute, și cumcă până atunci va respecta instrumentul fundațional. Cuvêntului de baron se dă credĕmênt, dar' nu a trebuit mult ca sĕ se convingă, că s'au înșelat în credința lor, căci ordinațiunile călcătoare de instrumentul fundațional sancționat de Maiestate, succedară una după alta, ear' statutele făcute și înaintate de mult și astăḑi stau la minister și se vede, că vor sta încă mult timp.

Cea dintâiu călcare mai însĕmnată a instrumentului fundațional a fost depărtarea unor membri din comisiunea fondurilor, sub pretextul de incompatibilitate, deși acestia n'au avut nici o plată și nici diurnă baremi pe ședință, dar' nici nu este prevĕḑut nicăiri în instrumentul fundațional. Causa adevĕrată însĕ a fost, că a socotit cumcă pe acestia nu-'i va putè folosì de instrumente.

În instrumentul fundațional lit. F. p. 3 se ḑice expres, că: „Comisiunea administratoare se alege de comitet“. D. Bánffy însĕ află de bine a se identifica cu comitetul și denumì el pe membrii noi în locul celor delăturați. Creà un post nou de director la administrațiune neprovĕḑut în instr. fund. cu salar anual de 1.200 fl. și-'l și denumì din auctoritate proprie.

Tot în instrumentul fundațional sancționat de Maiestate se ḑice, că pe profesorii și învĕțătorii dela scoalele susținute din fonduri îi alege comitetul. D. Bánffy află de bine a-'i denumì dînsul, fără a întreba de comitet.

Instrumentul fundațional prescrie alegerea funcționarilor dela administrațiune, — Bánffy începù a denumì și pe acestia.

Un cas, care dovedesce și mai bine arbitriul acestui domn față cu administrația fondurilor, este următorul ce s'a întêmplat în 4 l. c.

D. Bánffy a dispus convocarea comitetului pentru a pertracta censurarea socotelilor de pe 1886 și alte obiecte ce vor întra mai târḑiu. Program special nu s'a presentat din partea comisiunii administratoare.

La 10 oare se deschide ședința în presența comis. Bánffy.

Se cetesce raportul comisiunii censurătoare și se propune a se alege o comisiune supracensurătoare.

Dl adv. D. Lica propune a se mai alege o comisiune, care sĕ studieze și celelalte obiecte și asupra lor sĕ vină cu propuneri. Se primesc și se aleg ambele comisiuni.

Dl Lica propune, ca la comisiunea de propuneri sĕ se dee spre studiare și causa patronatului dela parochia rom.-cat. din Rodna-veche, care se impune din partea ministrului, fără nici un motiv, în spatele administrațiunii fondurilor, și față cu care dl ministru de culte și instrucțiune a și decis pe cale administrativă prin ordinațiune a se duce execuțiunea, respective a se silì fondurile cu puterea sĕ plătească pe popa catolic din Rodna, deși toată afacerea aceasta compete numai judecătoriei, în care dl ministru n'a avut nici un drept a se amesteca.

La aceasta se scoală dl comisar Bánffy și cu un ton trădător de iritațiune, în numele Maiestății Sale, opresce a se pune acest obiect la ordinea ḑilei, amenințând spargerea comitetului.

Dl adv. Lica, cu o flegmă admirabilă respunde, că totdeauna a fost omul legii, a respectat și s'a supus totdeauna legii și înaltelor ordinațiuni, ia oprirea de a se pertracta obiectul, propus de el, spre sciință și se supune, roagă însĕ pe secretar făcêndu-'l responsabil, a 'i-se lua propunerea la protocol, a 'i-se da pe spesele sale o copie precum și o altă copie a resp. ordinațiuni ministeriale, și în urmă propune, ca comisiunii de propuneri sĕ 'i-se predee alt obiect important, anume: Causa denumirii perceptorului dela administrația fondurilor prin dl comisar, carea, precum denumirea membrilor în comisiunea administratoare a directorului dela administr. și altele, așa și aceasta este o călcare a instrumentului fundațional și a praxei de preste 20 de ani.

La aceste dl comisar — se pare în urma persiflagiului dlui Lica, care în vorbirea sa amintì, că a avut deosebită onoare de a fi distins prin dl comisar regiu cu denumirea de membru în comisiunea administratoare a fondurilor în locul celor destinați, pentru de a face ordine în administrațiune — în un ton foarte iritat, în numele Maiestății Sale ridică ședința și după-ce dă cu piciorul în pămênt firesce o manieră nu prea baronească în contrast cu vorbirea moderată și obiectivă a dlui Lica, părăsesce sala de ședință.

D. Bánffy n'a avut atâta răbdare, ca sĕ aștepte până se va pronunța și comitetul asupra propunerilor dlui Lica, ci cu o netactică și neprudență administrativă disoalvă ședința.

Dar' în cele din urmă ce ni-e bun comitetul, dacă comisarul regesc în numele regelui nici nu ne lasă sĕ ne sfătuim conform prescrierilor din instr. fund. sancționat de rege?! S'a temut bag-seamă dl comis., că comitetul va lua vre-o hotărîre de a se plânge și el la Tronul Maiestății Sale, precum făcură și comunele grănițeresci prin advocații lor, care plângere, fiind basată pe fapte, se vede că 'i-a dat atât d-sale, cât și prietinului d-sale dlui Tisza multă bătaie de cap.

Însĕ se înșeală amar dl comisar Bánffy dacă crede că va putè închide toate drumurile pe care sĕ se poată subșterne la Tron călcările de lege ce le face dl Bánffy cu aceste fonduri și cu toate averile grănițeresci.

Dacă comitetul s'a purtat până acuma cu atâta reservă și indulgență față cu toate dispozițiile d-sale și dacă a suferit atâta ingerență, a făcut-o ca sĕ vadă, cât este a se da pe cuvêntul de baron în calitate de comisar ministerial și regesc. Eu așa cred, după cât cunosc spiritul ce domnesce pe membrii din comitet, cel puțin al maiorității absolute, cumcă dl comisar a ajuns la culme, ba a mers deja prea departe cu usarea potestății sale.

Nu-i vorbă, opoziție afară de marginile legii nu-'i va face nimeni. Plăcerea aceasta nu o va gusta nici dl Bánffy nici dl Tisza... Vîrtuțile străbune demoderațiune prudentă, loialitate și respectarea legilor, sûnt cu mult mai cimentate în inimile acestor veterani, decât ca cineva sĕ-'i poată aduce acolo, cât sĕ facă un pas nesocotit. Între marginile legilor însĕ se vor apĕra totdeauna cu toată demnitatea, seriositatea și hotărîrea, fiind convinși, că dreptatea și adevĕrul mai curênd ori mai târḑiu are sĕ triumfeze, și dreptate trebue sĕ 'i-se facă și acestei poporațiuni, în care este ca o stâncă credința, că acela, care 'l-a remunerat cu aceste averi pentru vitejiile ei, în urmă le va și apĕra.

Leliu. — Nu e vina mea, că m'am încurcat între cele două măsci.

Rosaura. — Și cu toate aceste rațele luminilor Colombinei fac asupra d-voastră aceeași impresiune ca ale mele.

Leliu. — Domnișoară, acum când pot vorbì în plină voie, vĕ voiu spune, că singură d-ta ești aceea, care 'mi-a răpit inima, numai d-ta ești stăpână desĕvîrșită asupra ei, și dacă am vorbit deopotrivă și despre închipuita d-voastră soră, aceasta am făcut-o fără sĕ o privesc.

Rosaura. — Și mĕ deosebesci de sora mea chiar mascată?

Leliu. — Și încă cum! V'aș iubì prea puțin, dacă n'aș scì sĕ vĕ cunosc și sub această mască.

Rosaura. — Ḑeu, 'mi-ar plăcè sĕ sciu după ce mĕ cunoasceți?

Leliu. — După voce, după înfățișare, după aerul cel nobil și mândru, după nurii ochilor d-voastre, și apoi după inima mea, care nu mĕ scie mințì.

Rosaura. — Spuneți-'mi, vĕ rog, cine sûnt eu?

Leliu. — Ești idolul meu.

Rosaura. — Dar' care este numele meu?

Leliu. — Sĕ-'l ghîcim. — Rosaura . . .

Rosaura. — Bravo! acum vĕd că mĕ cunosci. (Își ia masca.)

Leliu. — Pentru astădată m'a ajutat norocul. (încet cătră Arlecchino.) Privesce, Arlecchino, ce față drăgălașă!

Arlecchino. — Crep de curiositate sĕ vĕd și fața celeialalte.

Rosaura. — Pot într'adevĕr sĕ mĕ asigur de amorul d-voastre?

Leliu. — Asdrubale nu scie sĕ mințească; te iubesc, te ador, și când sûnt oprit de a te vedè, nu fac decât sĕ repet în mine necontenit numele d-tale, sĕ laud frumsețile d-tale. (cătră Arlecchino.) Spune tu, nu este așa?

Arlecchino. — (pentru sine.) Dacă aș putè sĕ vĕd și eu acea măsculiță.

Leliu. — Rĕspunde, nu este adevĕrat? (Strănută.)

Arlecchino. — Da, domnule, da, e foarte adevĕrat.

Rosaura. — Pentru-ce dar', dacă atâta mĕ iubesci, nu te-ai destăinuit până acum?

Leliu. — O sĕ-'ți spun, scumpa mea, tatăl meu voia sĕ mĕ căsătorească la Neapole cu o Palermitană, și eu, care nu o puteam suferì, plecai pentru a nu fi constrîns la acea nuntă nesuferită. Scrisei tatălui meu, că aprins de frumsețile d-voastre, vĕ doriam de soție, și abia ieri avui învoeala lui printr'o scrisoare.

Rosaura. — Îmi pare anevoia, ca tatăl d-voastre sĕ se învoească sĕ luați în căsătorie pe fiica unui medic.

Leliu. — Și cu toate aceste este adevĕrat ceea-ce vĕ spun. (Strănută.)

Arlecchino. — Coconiță, da, scrisoarea am cetit-o eu.

Rosaura. — Dar' zestrea, pe care va putè sĕ vi-o dee tatăl meu, nu va fi corespunḑĕtoare valorii casei d-voastre.

Leliu. — Casa de Castel-d'Oro nu are trebuință de zestre. Tatăl meu este bun economom. Sûnt douĕḑeci de ani de când el grămădesce giuvaere, aur, argint pentru nunta mea. D-voastră veți fi o bogată mireasă.

Rosaura. — Rĕmân uimită, și multele măriri, pe care 'mi-le puneți în vedere, mĕ fac sĕ mĕ tem, că faceți haz de mine.

Leliu. — Sĕ mĕ păzească cerul! nu sûnt în stare nici sĕ exagerez ceva, dar' încă sĕ spun vre-o minciună; în viața mea nu am schimbat nici odată în cea mai mică parte adevĕrul. Aceasta am privit-o în totdeauna ca cea mai sfântă datorie a mea. (Arlecchino nu-'și poate stăpânì rîsul.) Întrebați pe servitorul meu. (Strănută.)

Arlecchino. — Da, coconiță, stăpânul meu este însuși adevĕrul.

Rosaura. — Când voiu putè sĕ sper sĕ vĕd vre-o dovadă de sinceritatea celor spuse de d-voastră?

Leliu. — Îndată-ce se va reîntoarce tatăl d-tale la Veneția.

Rosaura. — Voiu vedè, dacă este sincer amorul d-voastre.

Leliu. — Nici nu se găsesce om mai sincer ca mine. (Va urma.)

Unanimitatea representanților acestei poporațiuni a întemeiat aceste fonduri, în unanimitate, cu un glas și cu o inimă le vor și apăra față cu ori-ce atacuri, și aceasta și trebue să o facă între marginile legii.

Cele ce vor urma, le vom vedè!

Cunctator.

Apelul electoral al partidului poporal săsesc.

Comitetul central al partidului poporal săsesc a stabilit în unanimitate următorul apel:

Către alegătorii dietali!

Comitetul central al partidului poporal săsesc declară din incidentul alegerilor dietale iminente, că principiile stabilite pe basa programului național săsesc în Brașov la 8 și 9 Iunie 1881 și întărite în Sibiiu la 21 Maiu 1884 rămân normative pentru partidul poporal săsesc și pentru deputații ce aparțin acestuia și pe durata viitorului period dietal.

În special raporturile de drept public regulate prin articolul de lege 12 din 1867 între țerile coroanei Sfântului Stefan și între țerile M. Sale representate în dieta imperială austriacă nu formează pentru partidul poporal săsesc și pentru deputații ce aparțin acestuia nici de acì înainte obiect de opositie.

Legile religionare ale Ardealului ce s'au garantat de nou prin legislativa anului 1868 și oferă garanții pentru completa egală îndreptățire a singuraticelor biserici, precum și dispositiunile articolului de lege 44 din 1868 despre egala îndreptățire a naționalităților sûnt a se privì drept minimul libertății și îndreptățirii, ce s'au acordat pe acest teren naționalităților nemaghiare ale acestei țeri.

De aceea comitetul central regretă restricțiunile acestor legi fundamentale de stat ce s'au dispus prin acte mai noue ale legislativei, precum și abusurile purtătorilor puterii executive și ale organelor acestora, abusuri ce se comit în detrimentul ordinei vieții de stat și al păcii cetățenilor, și impune representanților partidului poporal săsesc datorința, de a expera abolițiunea respectivelor plângeri îndreptățite cu toate mijloacele permise ce le stau la dispositiune.

În general partidul național săsesc așteaptă dela representanții sei o activitate, ce promovează bunăstarea tuturor cetățenilor patriei noastre și ce are în vedere mai ales raporturile speciale ale Ardealului și interesele burghezimii și ale țerănimii: el așteaptă, ca representanții sei să urmărească o politică financiară, care fără de a mări măsura povării de dare și altcum prea apăsătoare, restabilesce echilibrul în economia statului mai ales pe calea unei cruțări și restrîngeri înțelepte; ca în cestiunile administrative să intervină totdeauna pentru un guvernament personal ce promovează participarea internă a cetățenilor la administrațiune, care în favorul unei puteri de guvernare din măsură afară centraliste a suferit în comune și municipii, în universitatea săsească chiar în contra legii, multă pagubă prin articolii de lege 21 și 22 din 1886; ca să intervină în sfîrșit pentru o justiție promptă, ieftină și dreaptă și pentru manuarea cinstită și conscienționasă a legilor.

Deoare-ce nici unul dintre partidele de drept ce există nu promite acum promovarea aspirațiunilor partidului poporal săsesc, deputații dietali ai acestuia nu vor aparține nici unuia dintre partidele dietale, care prin organisațiunea lor îi împedecă întru representarea riguroasă a principiilor acestui program; din contră, ei se vor consulta ei între ei asupra misiunilor legislativei acì însemnate și le vor representa unitar în dietă.

Comitetul central așteaptă dela toți soții de principiu dela orașe și dela țeară, ca, în încredere față cu causa noastră, să se adune împregiurul steagului partidului poporal săsesc și să-'și dee în unanimitate voturile la astfel de bărbați, care credincioși poporului, regelui și patriei stau pe terenul acestui program.

Comitetul central al partidului poporal săsesc,

din ședința sa ținută la 13 Aprilie 1887 în Sibiiu:

Henric Kästner, president. *Carol Klein,* notar.

Procesele de despărțire ale Românilor de către Sêrbi.

Timișoara, în săptămâna patimilor 1887.

(Urmare.)

Lăsând la o parte motivarea hotărîrii consistorului sêrbesc, eată hotărîrea nr. 81/140 din cuvênt în cuvênt:

Drept această datină poate și mai departe să fie:

a) în biserica sf. Georgiu în strana stângă, precum și până acum pe limba românească cântat;

b) sfânta Evangelie totdeauna când se cetesce la utrenie românesce, la liturgie sêrbesce pe schimbate (alternativ) cetită;

c) „Dostoina" sau „Priceasna" poate fi în ḑiua de Duminecă și sărbătoare, precum și până acuma românesce cântată;

d) când doresce țehul cismașilor românesci la ḑiua patronului seu a ține slujba dumnedeească și se întêmplă aceasta în oare-care ḑiuă afară de Duminecă, e dator preotul cel după rînd să servească sf. liturgie pe limba românească;

e) preoțimea parochială a bisericii sf. Georgiu e datoare în casele românesci și la cererea cuviosilor parochieni românesci, — toată slujba parochiană, care se va întêmpla, pe aceastași limbă a o sevîrși, adecă: botezarea pruncilor, sfințirea apei, cetirea rugăciunilor și rîndueala îngropăciunii.

Nefiind nici Românii nici Sêrbii îndestulați cu hotărîrea consistorială de sus, ambele părți au apelat în contra acelei hotărîri la înaltul minister de culte și instrucțiune publică din Viena sub nr. pr. 8582/180 din anul 1859, ear' înaltul minister cu rescriptul seu ddto 24 Ianuarie 1861 nr. 14117/449 a îndrumat pe ambele părți litigente a observa strict usul normat cu hotărîrea consistorială de sus.

O astfel de stare încordată între Românii și Sêrbii din suburbiul Fabric a durat și mai departe și anume până în ḑiua de Pasci a anului 1863, când apoi Sêrbii din nou se încercară să ne împedece a cânta românesce în strana stângă. Cu această ocasiune se făcù sgomot în biserică.

Acest incident trist a dat ansă dlui protopop Miletie Dregici a-'și dovedì hiperzelul național sêrbesc denunțându-ne consistorului sêrbesc pe noi și pe părinții nostri ca pe nisce tulburători, agitatori și penitenți, cerênd totodată și cercetare criminală în contra noastră a Românilor. Își va aduce aminte dl protopop de relațiunea sa în limba sêrbească îndreptată către consistorul din Timișoara, ear' dacă bătrânul protopop nu-'și va mai aduce aminte de acele timpuri de tristă memorie, fie-ne permis a-'i revoca în memorie relațiunea sa ddto 1 Aprilie 1863 nr. 86. În decursul cercetării criminale acusații au fasionat, că protopopul M. Dregici în ḑiua de Pasci eșind de trei ori în ușa altarului 'i-a afurisit și li-a ḑis „porci". Firesce toate acestea s'au întêmplat pe timpul, când dl M. Dregici era protopop sêrbesc.

Nu mult după aceste întêmplări se publică resoluțiunea Maiestății Sale ces. reg. apostolice din 24 Decemvrie 1864, în vîrtutea căreia se decretă reînființarea metropoliei gr.-or. române pentru toți Românii din Transilvania, Ungaria și Bănat și despărțirea Românilor de către Sêrbi. Cu ocasiunea reînființării ierarchiei române gr--or. comuna bisericească sf. Georgiu din Fabric rămase spre durerea, mâhnirea și indignarea parochienilor români dela această comună bisericească și mai departe sub ierarchia sêrbească și sub diecesa aceleia din Timișoara, — avênd credincioșii Români dreptul de a se declara și a cere despărțirea lor suplinitoare de către coreligionarii lor sêrbi, spre a se incorpora nou înființatei ierarchii române.

După reînființarea metropoliei române, în comuna noastră bisericească a sftului Georgiu s'au aflat circa 1500 suflete române și 800 Sêrbi, cu două parochii și un capelan și anume: parochul Trifon Brancovici de naționalitate sêrbă pentru credincioșii sêrbi, ear' parochul Miletie Dreghici cu capelanul seu, Ioan Stenescu, ambii de naționalitate română, pentru credincioșii români.

Parochul nostru dl Miletie Dreghici după reînființarea metropoliei fiind totodată și protopresbiterul Timișoarei sub ierarchia sêrbească, cu ocasiunea despărțirii Românilor de către Sêrbi a trecut ca protopresbiter la diecesa română din Arad, — ear' salarul și astădi 'și-'l trage ca paroch dela comuna mestecată sf. Georgiu și așa parochul nostru cu toți poporenii sei legalminte ar trebuì să aparțină la diecesa sêrbească din Timișoara, dar' ca protopop aparțin la diecesa română din Arad. (Va urma.)

Cronică.

Escriere de concurs. Scoala de cadeți de infanterie din Budapesta primesce în cursul I al anului scolastic 1887/88 80 de frecuentanți. În celelalte cursuri ale scoalei de cadeți numai atâți frecuentanți se vor primì, câte locuri au devenit vacante prin moarte, expulsare etc. La alegerea reflectanților se va considera mai vîrtos crescerea și instrucțiunea. Documentarea unei instrucțiuni are să se facă prin prestarea de testimonii scolastice, precum și prin depunerea unui examen de primire. Testimoniile scolastice au să dovedească, că reflectanții sûnt absolvenți ai următoarelor clase dela scolile secundare și că au testimonii cel puțin cu succes general suficient, și anume dacă ei voesc a fi primiți *a)* în cursul I: Cele patru clase inferioare ale unei scoli secundare (refletcanți, care sûnt absolvenți numai de trei clase inferioare ale unei scoli secundare numai atunci vor fi admiși la examenul de primire, dacă pot dovedì testimonii cu succes general „eminent"; *b)* în cursul II, cel puțin 5 clase inferioare; *c)* în cursul III cel puțin 6 clase inferioare ale unei scoli reale, ale unui gimnasiu ori ale unei scoli ecuiparate cu aceste; *d)* în cursul IV să fie absolvent al unei scoli reale, gimnasiale, ori a unei scoli ecuiparate cu aceste. Cât privesce didactrul sûnt stipulate următoarele condițiuni. Există locuri: *a)* cu didactru anual de 12 fl.; *b)* 60 fl.; *c)* 120 fl. Îndreptățire au: *ad a)* la locuri cu didactru anual de 12 fl.: fiii ofițerilor, ai preoților militari evangelici și gr.-or., ai auditorilor, ai mediciilor militari, comptabililor de trupe, ofițerilor militari și ai subofițerilor statului activ, a stării de pensiune și a invalidității din armata comună din marină și honvedime; *ad b)* la locuri cu didactru anual de 60 fl.: fii ai ofițerilor în reservă și ai honvedimei neactive, ai ofițerilor în disponibilitate ai funcționarilor înaltei curți și ai statului; *ad c)* la locuri cu didactru anual de 120 fl.: fiii tuturor celorlalți cetățeni austro-ungari. Didactrul e de a se plăti din partea rudeniilor frecuentantului comandei scoalei de cadeți în rate anticipative de câte un $^1/_2$ an și anume în 10 Octomvrie și 1 Aprilie a fiecărui an scolastic. Dispensare dela plătirea didactrului, precum și o replătire a sumei odată solvită nu mai are loc. Condițiuni de primire mai detaliate se pot procura dela librăria Carol Grill, Budapesta, Dorotheagasse I. și Seidel u. Sohn Viena, I., Graben 13. Cererile de primire sûnt a se adresa la comanda scoalei de cadeți de infanterie cel mult până în 25 Iulie n. a. c. Cereri necomplete, precum și cele sosite mai târḑiu nu se iau în considerare. În contra unei refusări din partea comandei scoalei de cadeți făcută pe basa prescripțiilor nu se poate reclama.

*

Călătoria statului major. *„Armeeblatt"* anunță, că călătoria statului major se va face ést-an sub conducerea șefului statului major în decursul lunei lui Iunie în raionul corpurilor de armată 1, 5 și 6 și a fost împărțită conducerea câte unei partie generalului Merta și colonelului Fabini.

*

Mișcarea poporațiunii. Despre mișcarea poporațiunii în țerile coroanei ungare „B. Korr". publică următoarele date statistice. Numerii puși în paranteze sûnt resultatul conscripției dela 1880/81. Poporațiunea Ungariei (13,728.622) 14,522.149, crescêmênt 1·26%; orașul și teritorul orașului Fiume (20.984) 21.736, crescêmênt 1·22%; Croația și Slavonia (1,892.499) 2,205.996, crescêmênt 1·67%. Numĕrul total al poporațiunii (15,642.102) 16,570.146; crescêmênt 1·31%. Căsătorii s'au făcut în anul 1885 cu totul 165.169, fața cu 167.404 în anul 1884. Cele mai multe căsătorii s'au încheiat în Noemvrie, adecă 38.866; afară de aceasta mai sûnt însêmnate lunile Ianuarie cu 27.617 și Februarie cu 27.631. Mai puține căsătorii s'au încheiat în lunile Martie și Decemvrie, anume 3355 și 3713. Părechi de aceeași confesiune au fost cununate 152.732. Căsătorii mixte s'au încheiat 12.437. Au fost despărțite 973 părechi. S'au născut în anul 1885 băieți 384.758, fete 365.442, la olaltă 750.200. Au murit 535.740 persoane. Prin urmare poporațiunea a crescut cu 214.460 de suflete. S'au născut vii și legiuiți 347.252 băieți și 330.715 fete, la olaltă 677.967; nelegiuiți: 30.157 băieți și 28.986 fete, la olaltă 59.143. Cele mai multe nasceri s'au întêmplat în lunile Ianuarie și Martie, mai puține în Decemvrie și Iulie. La 752.200 casuri de nascere vin 18.698 de nasceri de gemeni și anume 9392 băieți și 9306 fete. Trei gemeni s'au născut în 111 casuri, și anume 176 băieți și 157 fete. Din cei 535.740 morți au fost bărbați 274.970, femei 260.770. În 1884 au murit 515.254 persoane.

*

Cehii și Maghiarii. „Din teatrul războiului din patrie" — astfel scrie *„Narodni Listy"* — primim scirea, că provocarea ḑiarului cârcîmarilor „Hostimil", ca cârcîmarii din Praga să nu mai cumpere făină din Ungaria, și nici pâne făcută din astfel de făină, de acum începe a avè urmări foarte bune". Organul Cehilor juni mai adauge triumfând, că țeara a întrecut pe Praga, căci în provință mulți brutari au fost siliți să-'și iee firmele, pe cari se recomandau productele maghiare. Și în contra vinului maghiar domnesce o viuă agitațiune și ḑice „Narodni Listy", că și în privința aceasta e de lipsă o organisațiune strînsă. Vinuri mai ieftine se pot cumpĕra, — abstrăgênd dela Bohemia, — din Moravia și Austria.

*

De ale „Kultur-egylet"-ului. După o desbatere de două ḑile, 12 și 13 Aprilie n. în sfîrșit a luat comitetul „Kultur-egylet"-ului ardelenesc totuși o hotărîre în ceea-ce privesc întâiele subvenționi. În înțelesul acestei hotărâri, în 74 comune parte se vor înființa din nou, parte se vor înființa acolo unde au fost vre-odată, posturi de preot, învĕțător ori asile de copii. Afară de aceste „Kultur-egylet"-ul a luat în vedere înființarea alor 17 asile de copii și 5 scoli comunale, ear' în comunitate cu statul înființarea alor 12 scoli elementare de stat. Față cu subvenționi s'a stipulat în conțelegere cu autoritățile bisericesci maghiare, precum și cu filialele reuniunii o anumită ordine sistematică, cu care prilegiu s'a accentuat, că nici una din posițiile odată câștigate să nu se lase pe viitor, de aceea s'a pus tot capitalul reuniunii în urmărirea scopului acestuia, și existența creațiunii s'a asigurat de acum pentru 32 ani. Suma destinată pentru scopul amintit se urcă la 300.000 fl., din care s'au și licuidat *10.000 fl.* pentru investițiuni și *9000 fl.* ca leafă pentru persoanele angageate. Biserica catolică și cea reformată au primit subvenționi aproape egale. Luteranilor maghiari ce au părăsit biserica luterană săsească li s'a dat un împrumut de *10.000 fl.* comunității israelite neologe din Cluj *5000 fl.* S'a hotărît ajutorarea institutelor maghiare de credit din *Deva, Brașov* și *Aiud* cu *10—30.000 fl.* Bibliotecele poporale, alumneele și reuniunile industriale maghiare încă vor primì *mii* de fl. Comitetul pentru excolanisarea Săcuilor s'a constituit sub presidența contelui Bela Bánffy, și se va învita pentru a spriginì această întreprindere academia și reuniunea Ciangăilor. — Comitetul a mai luat în sfîrșit hotărîrea, ca să se provoace națiunea întru a colecta bani și întru a înființa cassete de păstrare pentru „Kultur-egylet". Au luat parte la ședința aceasta episcopul reformat Dominic Szász, episcopul unitar Iosif Ferenz, preoții Élles și Franz Kovács, canonicul Béla Biró și deputații Ugron, Orbán, Iuliu Horváth, Iuliu Györffy și Nicolae Bartha, nume potrivite pentru inmagazinare.

*

Fusiunea opositiei din Croația. Fusiunea între partidul din centru și între partidul național independent se ḑice a fi deja perfectă, și acesta din urmă s'ar fi pus fără condițiune pe basa centrului. Se ḑice mai departe, că o înțelegere cu Starcevicianii încă va fi perfectă față cu alegerile viitoare. Cu această înțelegere au consimțit toți Starcevicianii afară de bătrânul Starcevici. Fusiunea efectuită se ḑice, că se va face cunoscută înaintea deschiderii dietei croate.

*

Tâlhari în giurul Budapestei. Siguranța lasă mult de dorit în comitatul Budapesta. În decursul săptămânii patimilor s'au întêmplat vre-o 4 tâlhării.

*

Convenția vamală austro-ungară-grecească. Representatul monarchiei austro-ungare în Grecia, a fost împuternicit din partea ministrului de externe, a încheia cu guvernul grecesc o convenție vamală, ce se basează pe tariful protecționist, pe timp nedeterminat, și cu denunțare de un an. Această convenție a și fost încheiată la Atena, ear' proiectele de lege privitoare la convenție vor fi așternute în curênd atât parlamentului ungar cât și celui austriac. O convenție de tarif nu s'a putut efectuì, de vreme-ce guvernul grecesc refusă a încuviința o mulțime de vămi pretinse de către Austro-Ungaria. Scărirea tarifului vamal pe Corint, nu avea de a întimpina mari greutăți la noi, de cumva se putea unì o înțelegere încât privesce celelalte puncte ale convenției de tarif. Așa ḑice „Budapester Korrespondenz."

*

Duel cu sfîrșit letal. În comuna Samobor, situată în depărtare de trei oare de Agram, a avut loc în 14 Aprilie n. un duel cu pistoale între contele Janko Vojkffy (ginerele prințului Fugger) și un locotenent din regimentul 12 de ulani, în care contele Vojkffy a fost omorît primind un glonț în pântece. Cu el s'a sfîrșit una din cele mai vechi familii aristocrate eroate. Secundanții contelui Vojkffy au fost contele Nugent și deputatul Crnkovics.

*

Vizitiul Monarchului, bătrânul Martin Michalek, care a servit pe Monarchul 40 de ani ca vizitiu, a fost pensionat ḑilele aceste. Michalek e încă în putere. El a însoțit pe Monarchul mai în toate călătoriile, a vĕḑut multe și a petrecut multe. Se înțelege, că bătrânul servitor ține mult la aceste experiențe. În decursul lungei sale slujbe nu 'i-s'a întêmplat nici măcar o singură nenorocire. Pensionarea vizitiului de 72 ani s'a făcut în împregiurări foarte onorifice. Monarchul a urcat pensiunea lui Michalek la 1000 fl. la an.

*

Liturgie slavonă. *„Obzor"* primesce din Roma scirea, că Papa a încuviințat liturgia slavonă pentru metropolia muntenegreană din Antivari.

*

„Marseillaise" și „Boulangère". Cetim în *„Pester Lloyd":* Nu mai există „marseillaise." Generalul Boulanger a rugat pe membrii conservatorului din Paris, a cerceta tactul *marseillaise*-ii, și a hotărî, cum se poate cânta mai corect imnul național francez. Comitetul amintit a ascultat rugarea generalului și a creat o marseillaise, care difere încâtva de originalul vechiu. De atunci li s'a dat poruncă strictă tuturor musicelor militare a se folosì numai de această marseillaisă normală. Ministrul Boulanger 'și-a făcut însĕ socoteala fără de Parisieni, căci acest imn modificat a fost poreclit de către Parisieni de „Boulangère" și nu a mai rĕmas marseillaisă.

Serviciul telegrafic al „TRIBUNEI".

Viena, 15 Aprilie n. Aḑi a avut loc cea dintâiu conferență comună a subcomitetelor ambelor deputațiuni de cuotă. Deputația ungară ține mâne după ameaḑi ședință, în care subcomitetul va refera despre decursul negociărilor. Deoare-ce din partea ungară nu se intenționează o rupere bruscă a negociărilor, probabil va avè loc mâne o a doua conferență comună, în care, veḑi bine, ar trebuì să se aducă o hotărîre.

Redactor responsabil: **Aurel Popa.**

Extrase din foaia oficială.

Licitaţiuni:

— 25 Iunie a. c. imobilele lui Petru Schäffer, de către trib. reg. din Arad, în comuna Panadul-nou.

— 24 Maiu a. c. imobilele lui George Aekner, de către jud. cerc. din Sibiiu, în comuna Vereşmort.

— 19 Aprilie a. c. mobilele lui Iosif Oravetz, de către executorul jud. din Lugoj, la casa comunală de acolo.

— 30 Aprilie a. c. mobilele fostului neguţător Ioan Tamászovics, de către trib. reg. din Odorheiul-sĕcuesc, la casa comunală de acolo.

— 27 Aprilie a. c. imobilele lui Costa Milinov de către trib. reg. din Becicherecul-mare.

— 29 Aprilie a. c. imobilele lui Daniel Toth sen. de către trib. reg. din Chezdi-Oşorheiu.

— 25 Aprilie a. c. mobilele lui Elemir Kiss, de către executorul jud. din Becicherecul-mare, în comuna Bega-St.-Georgiu.

— 3 Maiu a. c. imobilele lui Iosif Tangel de către judecătoria cercuală din Vêrşeţ.

— 20 şi 21 Aprilie a. c. imobilele lui Daniel Broser de către jud. cerc. din Reghinul-săsesc.

— 3 Maiu a. c. imobilele lui Toma Kuruczky de către trib. reg. din Becicherecul-mare.

— 9 Iulie a. c. imobilele contelui Aurel Bethlen de către jud. cerc. din Beclean.

— 30 Iunie a. c. imobilele Eulaliei Mate, de către trib. reg. din Sibiiu, în comuna Slimnic.

— 16 Maiu a. c. imobilele lui Stefan Vogel de către trib. reg. din Timişoara.

— 6 Maiu a. c. imobilele lui Stefan Jakab, de către jud. cerc. din Covasna, în comuna „Imecsfalva“.

Edicte:

A se insinua pretensiunile în 45 de ḑile:

— la rĕmasul după Toader Popa (din St.-Ana), la trib. reg. din Arad;

— la rĕmasul după: Rosa Strejen (din Deva) şi după Tovie Bocanici (din Ormindia), la tribunalul reg. din Deva.

Piaţa cerealelor din Portul Brăila.

Raportor Nicolai V. Perlea, Brăila.

Operaţiile efectuite în 31 Martie 1887.

Vêndĕtorii	Cumpĕrătorii	felul	hectol.	greut. libre	preţul lei în aur
Emberico	Carnavali	Grâu	3550	59½	12.70
„	„	„	4480	59	12.70
„	„	„	3700	57¾	12.05
Zacharia	Valler	Porumb	1000	59	6.20
Marghiloman	Carnavali	Grâu	3800	57½	11.60
Vamvuri	„	Porumb	3200	60½	6.65
Gheorghiadi	L. Mendl	„	2100	60	6.50
„	G. Mendl	„	2100	58½	6.22½
Caţica	„	„	1600	58	6.22½
Grosovici	Peirano	Sĕcară	3030	52	5.82½
„	L. Mendl	Orḑ	3300	44	4.42
Vamvuri	„	„	4200	42	4.20
Focşeneanu	G. Mendl	Porumb	1400	57½	6.12½
Găetan	Emberico	„	1550	60¾	6.50
Morieati	Peirano	„	1400	60½	6.53
„	„	„	1430	61½	6.75
Ferando	Valler	„	2000	60	6.34

Tĕrgul de rîmători în Steinbruch. În 13 Aprilie n. s'a notat: ungureşci bĕtrâni grei 47.— cr. până 48.— cr. ungureşci grei, tineri 50.— cr. până 51.¼ cr., de mijloc 50.— cr. până 51.— cr., uşori 49.— cr. până 50.— cr., marfă ţerănească, grea 47.— cr. până 48.— cr., de mijloc 48.½ cr. până 49.½ cr., uşoară 48.½ cr. până 49.— cr., românesci de Bakony, grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc —.— cr. până —.— cr. transito uşori —.— cr. până —.— cr., transito sêrbesci grei 48.— cr. până 48.½ cr., transito de mijloc 48.— cr. până 49.— cr., transito uşori 48.— cr. până 49. - cr., îngrăşaţi cu ghindă —.— cr. până —.— cr per 4% umpĕniţic la gară.

Bursa de Budapesta

din 14 Aprilie st. n. 1887

Rentă de aur ung. 6%	—.—
„ „ „ „ 4%	101 90
„ „ hârtie „ 5%	88 30
Împrumutul căilor ferate ung.	150 75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	98 75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	126.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	116
Bonuri rurale ung.	104.50
„ „ „ cu cl. de sortare	104 50
„ „ „ bănăţene-timişene	104 50
„ „ „ cu cl. de sortare	104.50
„ transilvane	104 50
„ croato-slavone	—.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98 75
Împrumut cu premiu ung.	121 50
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	124.50
Renta de hârtie austriacă	80.90
„ „ argint austriacă.	81.90
„ „ aur austriacă	113
Losurile austr. din 1860	133 75
Acţiunile băncei austro-ungare	875 —
„ „ de credit ung.	288 12
„ „ „ „ austr.	283 80
Argintul	—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. şi ec. „Albina“	102 —
Galbeni împĕrătesci	5.95
Napoleon-d'ori	10 02
Mărci 100 imp. germane	62 30
Londra 10 Livres sterlingi	127 —

Bursa de Viena

din 14 Aprilie st. n. 1887.

Renta de aur ung. 6%	—.—
„ „ „ „ 4%	101 80
„ „ hârtie „ 5%	88 30
Împrumutul căilor ferate ung.	150.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	98.60
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	127 20
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	115.80
Bonuri rurale ung.	104 50
„ „ „ cu cl. de sortare.	104.50
„ „ „ bănăţene-timişene	104 50
Bonuri rurale ung. cu cl. de sortare	104 50
„ „ transilvane	104 75
„ „ croato-slavone	104 50
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98 75
Împrumut cu premiu ung.	— —
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	124 50
Rentă de hârtie austriacă	80 95
„ „ argint austriacă.	82 05
Rentă de aur austriacă	113 15
Losuri austr. din 1860	133 25
Acţiunile băncei austro-ungare	875 —
„ „ de credit ung.	287.25
„ „ „ „ austr.	283 40
Argintul	—.—
Galbeni împĕrătesci	5.96
Napoleon-d'ori	10 04
Mărci 100 imp germane	62 30
Londra 10 Livres sterlingi	127.—

Cursul pieţei din Sibiiu

din 15 Aprilie st. n. 1887.

Hârtie-monetă română	Cump.	8.40	vênd.	8.45
Lire turcesci	„	11.20	„	11.25
Imperiali	„	10.20	„	10.25
Ruble rusesci	„	1.10	„	1.11

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 11 Aprilie st. n. 1886.

Renta amort. (5%)	Cump.	96 —	vênd.	96.½
„ Rur. conv. (6%)	„	83.40	„	—.—
Acţ. de asig. Dacia-Rom.	„	—.—	„	—.—
Banca naţională a României	„	945.—	„	950.—
Împr. oraş. Bucuresci	„	33.—	„	37.—
Acţ. de asig. Naţională	„	198.—	„	202.—
Credit mob. rom.	„	—.—	„	—.—
Scrisuri fonciare urbane (5%)	„	82.½	„	83.½
Schimb 3 luni	„	—.—	„	—.—
Societ. const.	„	128 60	„	—.—
Aur	„	16.½	„	17.—

Pentru sesonul

de primăvară şi de vară

se află la subsemnatele un [440] 2—2 sortiment de

pălării de dame

cu preţuri foarte eftine.

Sibiiu, în 5 Aprilie st. n. 1887.

Surorile Wegmuth,

Strada Cisnădiei Nr. 25, etagiul I.

Premiat totdeauna singur la 15 exposiţii cu cele mai înalte premii, mai pe unmă în Londra 1883 cu două mari medalii pentru cualitatea unturii şi pentru modul pregătirii ei.

Cea mai curată untură de pesce medicală

a lui Petru **Möller**

Pregătită cu multă îngrijire în **propriile factorii** ale lui Möller din ficaţi de pesce **proaspeţi** şi **sănĕtoşi, plăcută la gust şi miros,** această untură se recomandă cu cea mai mare căldură îndeosebi şi pentru copii de către cele dintâiu capacităţi medicinale pentru uşoara ei digestibilitate.

Preţul 1 fl. La 6 sticle gratuit pe postă. Vêndĕtorilor rabat.

Se poate procura prin toate spiţeriile şi drogăriile din monarchie şi *en gros* prin **depositul general pentru Austro-Ungaria: Robert Gehe, Wien III Heumarkt Nr. 7.**

Deposite: Sibiiu: spiţeria C. Müller, I. B. Misselbacher sen., negustori. **Bistriţa:** Fraţii Fleischer, negustori. **Blaj:** spiţeria C. Schieszl. **Orĕştie:** spiţeria Ios. Graffius. **Alba-Iulia:** I. B. Misselbacher sen., negustor. **Cluj:** I. B. Misselbacher sen. **Murĕş-Oşorheiu:** spiţeria D. Bernadi. [358] 7—9

Farmacia la „mĕrul de aur al imperului“. **I. PSERHOFER** **Viena** Singerstrasse 15.

Pilule curăţitoare de sânge mai nainte numite **Pilule universale,** merită numirea din urmă, fiindcă au adeverit efectul lor făcĕtor de minuni, căci nu există o boală, în care sĕ nu se fi confirmat efectul acestor pilule. În casurile cele mai desperate, în cari celelalte medicamente sau întrebuinţat fără nici un efect, după folosirea acestor pilule s'a dobândit în nenumĕrate casuri şi în timp scurt, însănĕtoşare deplină. **1 şatulă cu 15 pilule în preţ de 21 cr.; un pachet de 6 şatuie 1 fl. 5 cr.; cmande cu rambursă nefrancată 1 fl. 10 ct.**

Dacă se trimit banii anticipativ, atunci se trimite şi comanda franco şi costă 1 pachet de pilule 1 fl. 25 cr.; 2 pachete 2 fl. 30 cr.; 3 pachete 3 fl. 40 cr.; 4 pachete 4 fl. 40 cr.; 5 pachete 5 fl. 20 cr.; 10 pachete 9 fl. 20 cr. Mai puţin de un pachet nu se trimite.

Bu sosit o mulţime de scrisori, prin care consumenţii mulţumesc pentru redobândirea sănĕtăţii lor în cele mai deosebite şi mai grele boale. Fiecare după-ce va folosì acest medicament, se va simţì silit a-'l recomanda mai departe.

Reproducem câteva dintre mulţimea de scrisori de recunoscinţă.

Leongang, 15 Maiu 1883.

Preaonorate Domnule! Pilulele D-Voastre produc adevĕrată minune; ele nu sûnt ca alte multe mijloace lăudate, ci ele ajută întru adevĕr aproape pentru toate.

Din pilulele procurate la Pasci cele mai multe le-am împărţit amicilor şi cunoscuţilor şi au folosit tuturora, chiar şi persoane de o etate înaltă şi cu diferite boale şi dureri audobândit prin ele — dacă nu sănĕtatea completă, dar' totuşi o îmbunătăţire însemnată. Te rog dar' sĕ-'mi trimiţi earăşi cinci pachete. Dela mine şi din partea tuturora câţi am avut norocul a ne redobândì prin pilulele D-Voastre sănĕtetea, — cea mai intimă mulţumită

Martin Deutinger.

Bega-St.-György, 16 Februarie 1882.

Onorate Domnule! Nu Vĕ pot îndestul exprima mulţumită pentru pilulele D-Voastre, deoare-ce prelûngă ajutorul lui Dḑeu, muierea mea, care a suferit ani îndelungaţi de *miserere*, s'a vindecat prin pilulele curăţitoare de sânge ale D-Voastre de această boală, şi deşì deocamdată mai trebue sĕ folosească, totuşi sănĕtatea ei e atât de recreată, încât poate sĕ-'şi caute earăşi cu vioiciune tinerească de toate ocupaţiunile sale. De această mulţumită a mea Vĕ rog sĕ faceţi us pentru binele tuturor suferitorilor şi Vĕ rog totodată pentru trimiterea din nou a alor două şatule de pilule şi două bucăţi de săpun chinezesc. Cu deosebită stimă, devotat

Aloisiu Novak.
Grădinar suprem.

Stimate Domnule! Presupunênd că toate medicamentele D-Tale vor fi tot aşa de bune ca **renumitul D-Tale balsam în contra degerării,** care în familia mea a făcut un sfîrşit repede mai multor casuri de umflături de degerare, pre lûngă toată neîncrederea mea în aşa numitele mijloace de vindecare generale, m'am hotărît totuşi a începe cu pilulele depurative ale D-Tale, pentru a bombarda cu aceste mici globuri durerile mele îndelungate de hemorrhoide. Fără întârḑiere trebue sĕ-'ţi mărturisesc, că suferinţele mele vechi după o întrebuinţare de 4 sĕptĕmâni, au încetat cu totul şi că recomand în modul cel mai călduros în cercul amicilor mei aceste pilule. N'am nimic în contră şi dacă vei face întrebuinţare de aceste şire, — dar' fără de publicarea completă a numelui.

Viena, 20 Februarie 1881. Cu toată stima **C. v. T.**

Balsam de înghĕţătură de I. Pserhofer, de mulţi ani recunoscut ca cel mai sigur remediu în contra cucuelor de înghe̱ţ de tot felul, cum şi pentru vindecarea de rane vechi etc. 1 borcănel 40 cr.

Balsam de guşe, medicament probat contra gûtului, 1 flacon 40 cr.

Esenţa de viaţă (picături de Praga) în contra stomacului stricat şi durerilor provenite din aceasta de tot soiul, un leac excelent de casă. 1 flacon 20 cr.

Extract de plantagină, un medicament prea bine cunoscut, excelent leac de casă contra catarului, răguşelei şi tusei etc. 1 flacon 50 cr.

Alifie americană de reumatism, remediu cu efect grabnic şi sigur, cel mai bun leac la toate relele reumatice, ca: durere de osul spinării, junghiuri, ischiaş, migrenă, dureri de dinţi, de cap, de urechiă etc. etc. 1 fl. 20 cr.

Licor de flori de Alpi, de W. O. Bernhard. 1 flacon 2 fl. 60 cr., ½ flacon 1 fl. 40 cr.

Esenţă pentru ochi de Romershausen. 1 flacon 2 fl. 50 cr., ½ flacon 1 fl. 50 cr.

Pomadă de Tannochinină de I. Pserhofer, de un şir de ani recunoscută ca cea mai bună dintre toate remediile pentru crescerea pĕrului. Un borcan mare elegant 2 fl.

Pflastru-universal probat de prof. Steudel, la rane de împuns şi lovituri la toată specia de umflături rele, la umflături ce erump în mod periodic, la ranele şi aprinderile de ţîte şi la multe alte boale de acest soiu. Un borcan 50 cr.

Sare universală de curăţenie de A. W. Bullrich. Un remediu excelent de casă în contra tuturor urmărilor ale indigestiunii, ca: durere de cap, ameţeală, cârcei la stomac, acreală la gût, suferinţe haemorodiale, încuiere etc. 1 pachet 1 fl.

Rachiu de drojdii. 1 flacon 60 cr.

Prav în contra sudoarei picioarelor. 1 şatulă 50 cr.

Medicamente homöopatice de tot soiul se află totdeauna în cantitate suficientă.

Afară de preparatele aici numite se mai află în deposit toate specialităţile farmaceutice indigene şi străine anunţate prin ḑiarele austriace, ear' articolii, cari din întêmplare nu s'ar afla în deposit, se vor comanda de altundeva prompt şi ieftin.

Comande prin postă se vor efectuì grabnic dacă se va trimite preţul mai nainte, sau şi prin rambursă postală.

Comande făcute prin trimiterea mai nainte a banilor vin mai ieftin în ceea-ce privesce porto, decât dacă pachetul comandat sosesce cu rambursă postală.

[390] 11—12

Editura şi tiparul Institutului tipografic, societate pe acţii în Sibiiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gerula.**